

ESETTANULMÁNYOK

UNESCO tanulóvárosokból

**Tevékenységek
a zöld kompetenciák
és a fenntarthatóság területén**

2025

BONN NÉMETORSZÁG • **CHARLEROI** BELGIUM

DERRY EGYESÜLT KIRÁLYSÁG – ÉSZAK-ÍRORSZÁG

DUBLIN ÍRORSZÁG • **GIRONA** SPANYOLORSZÁG

GLASGOW EGYESÜLT KIRÁLYSÁG – SKÓCIA

GRONINGEN HOLLANDIA • **LIÉGE** BELGIUM

LJUBLJANA SZLOVÉNIA • **PÉCS** MAGYARORSZÁG

TRNAVA SZLOVÁKIA • **VILADECANS** SPANYOLORSZÁG

LEAP II

Local Adult
Education Policy II

Leap2local.eu

BONN

Bonn (Németország), egy körülbelül 330 000 lakosú város, Németország nyugati részén, a Rajna folyó mentén, Kölnötől 30 kilométerre délre, Észak-Rajna-Vesztfáliában található. Bonn multikulturális közösséggel, jelentős arányú fiatal lakossággal és sokszínű külföldi lakossággal rendelkezik, köszönhetően a számos nemzetközi szervezetnek, köztük az ENSZ ügynökségeinek, valamint olyan oktatási intézményeknek, mint a Bonni Egyetem.

A város gazdasága sokszínű, főbb ágazatai közé tartozik az oktatás, a kutatás, a technológia és a szolgáltatások. Bonn gazdag kulturális örökséggel büszkélkedhet, történelmi helyszínekkel, múzeumokkal és színházakkal. Számos fesztivált és rendezvényt szervez, amelyek a város kulturális sokszínűségét és történelmét ünneplik.

Avároselismert a fenntarthatóság és környezetvédelmi kezdeményezések iránti elkötelezettségéről, összhangban a klímasemlegességre és a fenntartható városfejlesztésre vonatkozó céljaival. 2020-ban csatlakozott az UNESCO GNLC-hez és az ESD klaszterhez.

Van-e konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia?

A „**Tanuló város Bonn**” a 2019 februárjában elfogadott önkormányzati fenntarthatósági stratégiát követi, amely a 2030-as menetrenden alapul, foglalkozik a fenntartható fejlődési célokkal, és azokat az önkormányzat minden tevékenységi területére kiterjeszti.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Terepi nagykövetek – tanfolyam az „Oktatási kert” telepítéséhez: 2022-ben megkezdődött az Oktatási kert telepítése, mint gyakorlati tanulási projekt. Ez a kezdeményezés, amelyet tapasztalt mesterkertészek vezettek, terepi nagyköveti tanfolyamot kínált, ahol a résztvevők aktívan létrehozta egy közösségi konyhakertet. A tanfolyam az ökológiai kertészkedés alapvető szempontjait fedte le, beleértve a talajművelést, a vetésforgót, a kártevők elleni védekezést és a betakarítást.

Most, hogy az Oktatási Kert elkészült, gyakorlati tanulási térként fogják használni, további nyílt kerti találkozókkal és számos programmal, a helyi közösséggel együttműködve is.

A **House of Nature** egy tanúsított ESD (Fenntartható Fejlődésért Oktatás) kompetenciaközpont, amely magával ragadó élményeket kínál az erdőkben és az ökoszisztémákban. A hangsúly a játékos tanuláson van. Az ideiglenes kiállítások, gyakran olyan partnerekkel együttműködésben, mint az Oro Verde, olyan témákat fednek le, mint az egészséges táplálkozás, a hulladékcsökkentés és a természeti teret. Ezeket a kiállításokat oktatási programok és műhelyek egészítik ki a bonni oktatási intézmények számára.

Az **abenteuer lernen** egy másik kulcsfontosságú szereplő. Ez az ESD regionális ügynöksége. A bonni városi ifjúsági osztály finanszírozásával inkluzív műhelyeket szervez gyermekek és fiatalok számára. Ezek közé tartozik a „Fenntartható Bonn” művészeti projekt is. Az abenteuer lernen arra összpontosít, hogy ESD-lehetőségeket biztosítson minden háttérrel rendelkező gyermek számára, beleértve a fogyatékkal élőket, a kiemelkedő tehetségűeket, a szociális nehézségekkel küzdőket és a hátrányos helyzetűeket is. A szervezet menekülteknek szóló oktatási programokat is szervez, és aktívan részt vesz az éves bonni SDG-napokon. 2023-ban az abenteuer lernen elnyerte a nemzeti ESD-díjat.

Záró megjegyzések

Bonn jelentősen profitált a „Tanuló város” kezdeményezéséből, amely fokozta fenntarthatósági erőfeszítéseit és a közösség bevonását. Az oktatási stratégiáknak a fenntartható fejlődésért való oktatással (ESD) való összehangolásával Bonn elősegíti a különböző érdekelt felek közötti együttműködést.

Bár Bonn az ESD-útjának érett szakaszában jár, továbbra is elkötelezett a folyamatos fejlődés mellett. A város proaktív megközelítése a polgárok bevonására a fenntarthatósági folyamatokba nemcsak az egyéneket erősítette meg, hanem a közösség tagjai körében is elősegítette a felelősségvállalás érzését. Ez a részvételi modell más városok számára is példaként szolgálhat.

A tevékenységek köre azonban nem feltétlenül koncentrálódik kellő mértékben a felnőttkori tanulásra és oktatásra (ALE). Ezen aspektus megerősítése fokozhatná a fenntarthatósági oktatás hatását.

A számos érdekelt fél bevonása kihívásokat jelent a koordináció szempontjából. Az érdekelt felek bevonására vonatkozó egyszerűbb megközelítés kialakítása tovább erősítheti a város ESD-törekvéseit. Bonn egy előrelátó város, amely a „tanuló város” státuszát kihasználva ösztönzi a fenntarthatóságot és az oktatási innovációt.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

VILADECANS

Viladecans (Spanyolország) egy város a Földközi-tenger partján, Barcelona közelében, lakossága 65 549 fő. Tájképe változatos, a strandoktól a hegyekig terjed. A „lehetőségek mindenkinek” jelszava vezérelte Viladecans kiemelkedő eredményeket ér el a kultúra, a technológiai hozzájárás, az oktatási innováció és a társadalmi-gazdasági fejlődés terén. A város vonzza a befektetéseket, diverzifikálja az iparágakat, támogatja a vállalkozói szellemet és képzzi a szakembereket. A város megőrizte kisvárosi varázsát, miközben a vállalkozói szellemet is magáévá tette, hogy kiaknázza potenciálját. Viladecans 2016-ban csatlakozott az UNESCO GNLC-hez.

Van-e a városnak élethosszig tartó tanulási stratégiája?

There is not a specific document on lifelong learning in the city. However, there is the Viladecans 2030 Strategy, a document that defined the strategic framework of the city for 2030, to prepare it for the year 2050. The main objective of this document was to guide the administration and help it face global challenges in a proactive and committed way, in order to anticipate and maximize the economic, social and institutional opportunities present in Viladecans. The Strategy was designed through a participatory process and it seeks to make Viladecans a more sustainable, educating and caring city.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Viladecans különböző kezdeményezések révén aktívan ápolja a fenntarthatóság kultúráját. A város egészséges energiafelhasználási gyakorlatokat népszerűsítő programokat hajtott végre, sőt versenyeket is szervezett, amelyeken elismerte az intézmények energiatakarékosági erőfeszítéseit. Az egészségügy területén Viladecans higiéniai programokat és mentálhigiénés kampányokat indított, amelyek elsősorban a kiszolgáltató helyzetű lakosságot célozták meg.

A **Vilawatt** – Viladecans energiaátállásának kulcsfontosságú projektje – a polgárok, a vállalatok és a városi tanács közös erőfeszítése. Ez a közös struktúra egy integrált energiaüzemeltető létrehozását célozza a hatékonyabb energiagazdálkodás érdekében. A Vilawatt egyik fontos eleme három alacsony jövedelmű közösségben található lakóépület mélyreható energetikai felújítása. A felújítási folyamatot részvételi alapon tervezték, bevonva mind az épületek tulajdonosait, mind a tervezőket. A projekt célja a gondolkodásmód megváltoztatása, a polgárok felhatalmazása és az aktív részvétel ösztönzése az energetikai felújítási folyamatokban.

Helyi platform az összes energetikai átállási erőfeszítés integrálására – a kezdeményezés az energiatakarékosági kultúra népszerűsítésével a lakosok életminőségének javítására összpontosít. Ez magában foglalja a polgárok számára az energiafogyasztás csökkentéséhez szükséges eszközök biztosítását és fejlesztését. A célok ambiciózusak: az energiaszámlák csökkentése, a megtakarítások lakásfelújításokba történő újrabefektetése és a helyi gazdaság élénkítése. E projektek részvételi jellege a tudatosság növelésére és a közösség oktatására irányul.

A **GreenMob projekt** a fenntartható városi mobilitásra összpontosító kezdeményezés. A GreenMob célja a városi mobilitási kihívások kezelése a fenntartható közlekedési lehetőségek népszerűsítésével, a szennyezés csökkentésével és egy CO₂-kibocsátás-kalkulátor biztosításával. A projekt egy útvonaltervezőt fog kifejleszteni, amely integrálja a különböző közlekedési módokat, részletes információkat és valós idejű frissítéseket nyújt a felhasználóknak, miközben felismeri a használt közlekedési módot és kiszámítja annak kibocsátását.

Viladecans fenntarthatóság iránti elkötelezettségét **2023-ban az Európai Zöld Levél Díjjal (EGLA)** ismerték el. A város többszintű megközelítése, amely az ökológiai átállásra és az egészséges életmód népszerűsítésére összpontosít, mély benyomást tett a zsűrire. A polgárok és az érdekelt felek bevonása a város zöld átállásába szintén kulcsfontosságú tényező volt. Viladecans aktívan építi a zöld átálláshoz szükséges társadalmi ökoszisztémát, összehangolja az érdekelt feleket, bevonja a polgárokat a döntéshozatalba, és részt vesz nemzetközi hálózatokban.

Záró megjegyzések

Sok más városhoz hasonlóan Viladecans is az iskolás gyermekekre és a fiatalokra összpontosítja kezdeményezéseit, hangsúlyt fektetve az érdekelt felek együttműködésén alapuló tanórán kívüli tevékenységekre.

A stratégiai tervezési irányítási mechanizmus bevonja a polgárokat, akiknek véleményét a irányítócsoporthoz figyelembe veszi, kiemelve a részvételi folyamatok oktatási potenciálját.

A város kiemelten fontosnak tartja a polgárok jólétét és boldogságát is. A Green Leaf Award díjat odaítélő zsűri dicsérte a város azon megközelítését, hogy erőfeszítéseibe pozitív hozzáállást és örömet visz. A város a lelkesedés légkörének elősegítésével arra törekszik, hogy másokat is bevonjon és inspiráljon a zöld átállásba.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

LIÈGE

Liège (Belgium) Belgium keleti részén, a Maas folyó mentén fekszik, és az ország egyik történelmileg legjelentősebb és kulturálisan leggazdagabb városa. Liège egy multikulturális város Belgium keleti részén, mintegy 200 000 lakossal (a nagyvárosi agglomerációban 600 000-rel). Kulturális szempontból Liège a francia nyelvű belga identitás és a gazdag történelmi örökség egyedülálló keverékével büszkélkedhet. Élénk fesztiváljairól, építészeti nevezetességeiről és erős folklórhagyományairól, valamint figyelemre méltó eseményeiről ismert. A város, amely egykor a szén- és acélipar központja volt, sikeresen átállt a technológia, a logisztika, az egészségügy és az oktatás területére. Az 1817-ben alapított Liège-i Egyetem Belgium és Európa egész területéről vonzza a hallgatókat, hozzájárulva a város dinamikus társadalmi szerkezetéhez. 2024 óta Liège az UNESCO Globális Tanulóvárosok Hálózatának tagja, amelynek középpontjában a fenntarthatóság és az inkluzivitás áll.

Van-e a városnak konkrét egész életen át tartó tanulási stratégiája?

Liège egész életen át tartó tanulási stratégiája a deindustrializációt követő gazdasági és társadalmi átalakulásban gyökerezik. Kiemelten kezeli a fenntartható fejlődésért való oktatást (ESD), az inkluzivitást és a zöld gazdasághoz szükséges készségeket. A város az egész életen át tartó tanulást integrálja a formális, nem formális és informális oktatásba – iskolák, egyetemek, szakképzési központok, civil szervezetek és helyi mozgalmak révén.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Zöld készségek műhelyek (közösségi központokon és civil szervezeteken keresztül): gyakorlati képzés energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás és fenntartható kertészet témákban.

A **Liège-i Egyetem** kurzusokat kínál a fenntarthatósági menedzsment, a környezettudományok és az alkalmazott hallgatói-üzleti projektek témakörében.

Ökoiskolák program: általános és középiskolás diákok bevonása újrahasznosítási, kertészeti és energiatakarékosági projektekbe.

Liège en Transition: több mint 180 polgári kezdeményezésű projekt született egy helyi program eredményeként, amely összehozza a lakosokat, hogy közösen hozzanak létre fenntartható megoldásokat olyan területeken, mint az energiatakarékoság, a helyi élelmiszer-termelés és a zöld közlekedés. A Transition egy olyan mozgalom, amely ösztönzi a pozitív gondolkodást a kőolaj utáni világról, hogy növelje ellenálló képességünket az erőforráshiány növekvő kockázatával szemben. Ez egy olyan gyakorlat, amelynek során újragondoljuk életmódunkat az emberi tevékenységek éghajlati hatásai által előidézett változások fényében.

Circular Wallonia kezdeményezés: a körforgásos gazdaság gyakorlatainak, az anyagok újrahasznosításának és a fenntartható termelésnek az előmozdítása. Ez a kezdeményezés öt prioritási cselekvési terület köré épül, és 60 konkrét intézkedésből álló átfogó csomagot foglal magában, amelyek célja a régióban a körforgásos gazdaság gyakorlataival kapcsolatos tíz konkrét célkitűzés elérése.

A **Climate Active Neighbourhoods (CAN)** projekt közösségi alapú CO₂-csökkentési és alacsony szén-dioxid-kibocsátású kormányzási modelleket foglal magában.

A **részvételi költségvetés** egy másik példa Liège elkötelezettségére a lakosság bevonása iránt. Ez a kezdeményezés lehetővé teszi a lakosok számára, hogy szavazással döntsenek a város költségvetésének egy részének elosztásáról, közvetlenül befolyásolva azokat a projekteket (közösségi kertek létrehozása, kerékpárutak kialakítása és megújuló energiaforrások fejlesztése a helyi környéken), amelyek tükrözik a közösség prioritásait.

Főbb és aktív érdekelt felek

- **Liège önkormányzata** – az egész életen át tartó tanulás és a fenntarthatósági politikák kezdeményezője.
- **Civil társadalom:** Liège en Transition, Youth for Climate Liège.
- **Oktatási és képzési szolgáltatók:** Liège-i Egyetem, szakképzési központok, Eco-Schools.
- **Üzleti és ipari szféra:** körforgásos gyakorlatokat alkalmazó helyi vállalkozások, amelyek együttműködnek a zöld munkaerő képzésében.
- **Nem kormányzati szervezetek és a harmadik szektor:** workshopok szervezése, a polgárok mozgósítása és a részvételi költségvetés támogatása.
- **Kulturális szereplők:** múzeumok és kulturális intézmények, amelyek a fenntarthatósági témákat beépítik kiállításukba és rendezvényeikbe.

Záró megjegyzések

Liège példája jól illusztrálja, hogyan tud egy egykori ipari város **az egész életen át tartó tanulás és a fenntarthatóságra fókuszáló kezdeményezések** révén újjáéledni. A felülről lefelé irányuló politika (városi stratégia, az UNESCO „Tanuló város” tagsága) és **az alulról felfelé irányuló polgári elkötelezettség** (részvételi költségvetés, helyi szintű klímamegoldások) ötvözésével a város mind a zöld kompetenciákat, mind a polgári felelősségvállalást erősíti.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

GIRONA

Girona (Spanyolország) egy közepes méretű város Katalóniában, Spanyolországban, mintegy 103 000 lakossal. Középkori belvárosáról, katedrálisáról és turizmusáról ismert, emellett a technológiába, a vállalkozói szellembe és a fenntarthatóságba is befektet. 2022-ben Girona csatlakozott az UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatához, megerősítve elkötelezettségét az egész életen át tartó tanulás és az inkluzív oktatás iránt. A tanulás és a fenntarthatóság iránti törekvést kiemeli a **Girona Smart City** kezdeményezés, amely a technológiák és a fenntarthatóság integrálásával igyekszik javítani az erőforrások kezelését és az emberek életminőségét (intelligens vízgazdálkodás, LED-es világítás, napelemek, kerékpármegosztás, hulladékgazdálkodás, valamint a Girona en Verde alkalmazás, ahol a polgárok többek között a hulladékgazdálkodással, az energiafogyasztással kapcsolatos tippekkel és a városi szolgáltatások minőségével kapcsolatos információkat találhatnak).

Van-e a városnak konkrét egész életen át tartó tanulási stratégiája?

Girona egész életen át tartó tanulási politikája a **Pla Educatiu d'Entorn Girona** köré épül, amely az iskolák, egyesületek, polgári központok és helyi vállalkozások közötti együttműködésen keresztül támogatja az oktatást és a társadalmi befogadást. A legfontosabb területek közé tartozik a **felntőtképzés** (alap-, szakképzés, egyetemi előkészítő képzés), **az iskolai támogatás** (iskola utáni tevékenységek és felzárkóztató programok), **a társadalmi kohézió** (műhelyek és szemináriumok a migránsok és a kiszolgáltatott csoportok integrációja érdekében), **a kultúrához való hozzáférés** (könyvtárak és polgári központok révén), valamint **a vállalkozói szellem** (együttműködés a kkv-kkal és a Girona Emprèn program).

Ez a stratégia összhangban áll **Katalónia regionális oktatáspolitikájával** és az **ENSZ fenntartható fejlődési céljaival** (különösen az SDG 4 – Minőségi oktatás, az SDG 10 – Az egyenlőtlenségek csökkentése és az SDG 11 – Fenntartható városok célokkal). Girona létrehozta az úgynevezett Red de Ciudades Educadoras de las Comarcas Gerundenses hálózatot, amelynek célja a tartomány kisvárosainak felhatalmazása az oktatással kapcsolatos helyi politikák kidolgozása érdekében. A hálózat küldetése, hogy a várost „aktív tanteremmé” alakítsa, ahol a tanulás nem csak az iskolákban, hanem minden társadalmi, kulturális és városi térben zajlik.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Girona aktívan törekszik a fenntarthatóság beépítésére az egész életen át tartó tanulásba: **Escoles Verdes Girona (Zöld Iskolák Program)** – a környezeti nevelés beépítése az iskolai tantervekbe, iskolai kertek, energiatakarékossági projektek és újrahasznosítási kampányok révén.

Girona Fenntartható Energia Hete (Setmana de l'Energia Sostenible) – ezt az éves rendezvényt a városi tanács szervezi, és olyan programokat foglal magában, mint például nyilvános műhelyek és információs pontok a napelemekről, az energiatakarékosságról és a megújuló energiaforrásokról.

Girona + Neta – egy kezdeményezés, amelynek célja a lakosság tudatosságának növelése és a polgárok bevonása a hulladékcsökkentésbe és az újrahasznosításba. A program keretében olyan tevékenységeket szerveznek, amelyek a közterületeket zöld és tiszta területekké alakítják, közösségi takarítási és karbantartási tevékenységeket szerveznek, valamint népszerűsítik a fenntarthatóságot és a hulladékgazdálkodással kapcsolatos gyakorlati ismereteket.

Dia de la Terra (Föld napja) – ez egy másik, a városi tanács által szervezett éves rendezvény, amelynek célja a lakosság környezettudatosságának növelése és a felelősségteljes magatartás előmozdítása nyilvános műhelyek, ökopiacok, zöld séták és kulturális rendezvények révén.

Girona Active & Healthy City – a városi tanács programja, amelynek célja az egészséges és fenntartható életmód népszerűsítése (kerékpáros infrastruktúra, sporttevékenységek időseknek, befogadási projektek).

Főbb és aktív érdekelt felek

Girona tanuló város modellje szektorok közötti erős hálózatokra épül. Ez a többszintű kormányzás biztosítja a város, a régió és a nemzetközi partnerek közötti szoros együttműködést:

- **Önkormányzati szint** – Girona Városi Tanács, Műszaki Bizottság (a városi osztályok koordinációja), Polgári Központok Hálózata, amely széles körű képzési tevékenységeket, műhelyeket és tanfolyamokat kínál minden korosztály számára, megkönnyítve a formális, nem formális és informális oktatáshoz való hozzáférést.
- **Oktatási intézmények** – Girona Egyetem, felnőttképzési központok, iskolák.
- **Civil társadalom és nem kormányzati szervezetek** – Gironai Természetvédők Egyesülete, Caritas, Ecologists in Action, Emys Alapítvány, Catalan Esplai Alapítvány.
- **Üzleti és technológiai szféra** – Telefónica, Eurecat, i2CAT Alapítvány, helyi kkv-k.
- **Regionális hatóságok** – Katalónia kormánya (Oktatási, Fenntarthatósági és Egészségügyi Minisztériumok).
- **Nemzetközi hálózatok** – UNESCO GNLC, Eurocities, Nemzetközi Oktatóvárosok Szövetsége, OECD

Záró megjegyzések

Girona példája azt mutatja, hogy a **fenntarthatóság érdekében történő egész életen át tartó tanulás nem csupán politikai célkitűzés, hanem a életminőség javítását, az innováció támogatását, valamint a összetartó és reziliens közösségek létrehozását szolgáló gyakorlati eszköz is.** Az olyan kombinált kezdeményezések, mint a Tanuló város, az Intelligens város és az Oktató város, erős elkötelezettséget jeleznek az oktatás és a tanulás iránt. Girona számára előnyös volt, hogy tanuló várossá vált, mivel ez bizonyos mértékű összetartást eredményezett a helyi intézmények és hatóságok között. A városi tanácsban létrehozott szakbizottság hozzájárult az egységérzet kialakulásához a helyi intézményekben. Számos tevékenységet maga a városi tanács szervez, amelyek nem kifejezetten a felnőttkori tanulásra összpontosítanak, hanem a lakosság egészét célozzák meg.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

CHARLEROI

Charleroi (Belgium) Vallónia legnagyobb városa (200 000 lakos, 500 000 a nagyvárosi területen). Történelmileg az acél- és szénipar központja volt, ma azonban **az úripar, a biotechnológia és a zöld energia** területén történő diverzifikációra összpontosít. A város kulturálisan sokszínű, belga állampolgárok és bevándorlói közösségek keverednek benne, ami dinamikus társadalmi szövetet hoz létre. Charleroi gazdag kulturális életéről ismert. Számos művészeti központ, múzeum és színház található itt, köztük a nemzetközi hírű Fotómúzeum (Musée de la Photographie). A városnak erős hagyományai vannak a utcai művészet, a zenei fesztiválok és a színpadi művészetek terén is, amelyek a régió kreativitását mutatják be. 2020 óta Charleroi tagja az **UNESCO Globális Tanulóvárosok Hálózatának (GNLC) – Charleroi Learning City – UNESCO GNLC**, a Fenntartható Fejlődésért Oktatás (ESD) klaszter keretében.

Van-e a városnak konkrét egész életen át tartó tanulási stratégiája?

Charleroi az egész életen át tartó tanulást beépíti a **2019–2024-es városi projektervébe**, amely hét prioritási területet vázol fel: inkluzivitás, fenntarthatóság, jobb közszolgáltatások, vállalkozói szellem, polgári részvétel, élénk városi terek, valamint kulturális/oktatási központok. Bár ezek nem önálló egész életen át tartó tanulási stratégiák, ezek a politikák elősegítik a **hozzáférhető, méltányos és polgárközpontú tanulási lehetőségeket** az összes szektorban, összhangban a 4., 8., 10., 11. és 13. fenntartható fejlődési célokkal (SDG).

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Gilly Iskolai Erdő – „Hozzuk be a természetet az osztályterembe”: Gyakorlati ökológiai oktatás a diákok számára, a biológiai sokféleségre, az éghajlatra és a fenntarthatóságra összpontosítva. A Gilly-i Királyi Athenaeumban a diákok hetente környezetvédelmi tanfolyamon vesznek részt, amely olyan fogalmakkal ismerteti meg őket, mint a biológiai sokféleség, az éghajlatvédelmi intézkedések és a fenntartható gyakorlatok. Az iskola területének egy részét zöldterületté alakítva a diákok tanulmányozhatják az őshonos növényeket, megismerhetik a talaj- és vízvédelem fontosságát, valamint megfigyelhetik a helyi vadvilágot.

Cselekvési terv a fenntartható energia és az éghajlat érdekében: 50 intézkedés, az Energia Ház és az Energia Pult támogatásával, amelyek segítenek a polgároknak az energiafelhasználás csökkentésében és a megújuló energiaforrások bevezetésében. Két erre a célra létrehozott intézmény, az **Energia Ház** és az **Energia Pult**, alapvető támogatást nyújt a polgároknak, útmutatást adva a háztartások energiafogyasztásának csökkentéséhez, a megújuló energiaforrások bevezetéséhez és az általános energiahatékonyság javításához. Ezek a központok olyan csomópontként működnek, ahol a lakosok megismerhetik a fenntartható energia gyakorlatokat, és hozzáférhetnek a karbonszegény életmódhoz szükséges gyakorlati eszközökhöz.

Természet a városban: Több mint 20 zöldterülettel – a parkoktól és kertektől a városi mezőgazdaság számára kijelölt területekig – Charleroi elősegíti a városi élet és a biológiai sokféleség közötti harmonikus egyensúlyt. Ezek a terek arra invitálják a lakosokat, hogy a városon belül is megtapasztalják a természetet, elősegítve a természetes ökoszisztémák iránti nagyobb megbecsülést.

Természetvédelmi körzetek: A használaton kívüli területek lakossági közreműködéssel történő revitalizálása, a fenntarthatósági tudatosság és a közösségi felelősségvállalás erősítése. A helyi lakosok bevonásával ezeknek a zöldterületeknek a közös kialakításába a város biztosítja, hogy ezek a területek tükrözzék a közösség igényeit, és elősegíti a kollektív felelősségérzet kialakulását.

Nyílt felhívás a polgárok számára: Támogatás szomszédsági kertek, szociális gazdasági vállalkozások és diszkriminációellenes projektek számára.

A „Charleroi: a Nyugat (újra)hódítása” elnevezésű városmegújítási projekt egy ambiciózus kezdeményezés, amelynek célja a régió ipari örökségétől erősen meghatározott, több mint 2 200 hektárnyi terület átalakítása.

Főbb érdekelt felek

- **Polgárok** – helyi kezdeményezések, például közösségi kertek és éghajlatvédelmi csoportok.
- **Nem kormányzati szervezetek és a szociális gazdaság szereplői** – az egyenlőtlenség, a diszkrimináció és az inkluzív oktatás elleni küzdelem.
- **Helyi üzleti szektor** – különösen a **zöld technológiák, a tiszta technológiák és a körforgásos gazdaság területén.**
- **Közigazgatási szervek (Charleroi városa)** – finanszírozás, koordináció és politikai keretek biztosítása.

Záró megjegyzések

Charleroi példája jól mutatja, hogyan tud egy egykori ipari város **az oktatást és az innovációt felhasználni a fenntarthatóság és a társadalmi befogadás előmozdítására.** A város nagy hangsúlyt fektet **a közösségi részvételre,** a polgárok által kezdeményezett projektekre és a szektorok közötti partnerségekre.

A charleroi-i modell inspirációt nyújt a következő területeken:

- az egész életen át tartó tanulás beépítése a szélesebb városi stratégiákba;
- a **zöld kompetenciák és a társadalmi befogadás ötvözése;**
- a polgárok bevonása **a közös alkotásba és a nyílt pályázatokba;**
- a helyi politikák összehangolása az **ENSZ fenntartható fejlődési céljaival.**

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

GLASGOW

Glasgow (Egyesült Királyság) Skócia legnagyobb városa, lakossága körülbelül 635 000 fő. A város, amely történelmileg ipari központ volt, mára a fenntarthatóság, az oktatás és az innováció terén európai vezető szerepet tölt be. 2019-ben Glasgow csatlakozott az UNESCO Globális Tanulóvárosok Hálózatához (GNLC), és az egész életen át tartó tanulást városfejlesztésének középpontjába helyezte. A város nemzetközi szinten elismert éghajlati vezető szerepéért, különösen mint a 2021-es ENSZ Klímakonferencia (COP26) házigazdája, valamint olyan kezdeményezésekért, mint a **GALLANT projekt (Glasgow as a Living Lab Accelerating Novel Transformation)**, amely a várost zöld megoldások tesztelésére szolgáló kísérleti tereppé alakítja.

Van-e a városnak konkrét egész életen át tartó tanulási stratégiája?

Van a **Glasgow-i Közösségi Tanulási és Fejlesztési Terv (2021–2024) (GCLDSP Terv)**, amelyet a **Glasgow-i Közösségi Tanulási és Fejlesztési Stratégiai Partnerség (GCLDSP)** koordinál. A glasgow-i egész életen át tartó tanulási stratégia ezen keretrendszere hangsúlyozza a **befogadást, a fenntarthatóságot és a közösség megerősítését.**

A legfontosabb prioritások a következők:

Digitális írástudás és pénzügyi befogadás a hátrányos helyzetű csoportok számára.

Környezeti nevelés és készségek a zöld gazdaság érdekében.

Közösségi alapú tanulás, amely összeköti az egyetemeket, az iskolákat, a nem kormányzati szervezeteket és a polgárokat.

Glasgow tanulási stratégiája szorosan kapcsolódik ahhoz a céljához, hogy **2030-ra éghajlatváltozásnak ellenálló, nettó nulla kibocsátású várossá** váljon. Az egyetemek, különösen a **Glasgow-i Egyetem Felnőtt- és Élethosszig Tartó Tanulás Kutatási és Fejlesztési Központja (CR&DALL)**, kulcsfontosságú szerepet játszanak a kutatásban, a tájékoztatásban és a készségfejlesztésben.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Glasgow több kiemelt kezdeményezéssel keresztül integrálja az egész életen át tartó tanulást közvetlenül az éghajlat-politikai intézkedésekbe:

A GALLANT projekt egy 10 millió font értékű program, amelyet az Egyesült Királyság Természeti Környezet Kutatási Tanácsa finanszíroz, és amely bevonja a polgárokat a biológiai sokféleség helyreállításába, a városi regenerációba és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energetikai megoldásokba. A lakosok részt vesznek a fajok feltérképezésében, a zöldterületek átalakításában és a megújuló energiaforrásokból működő rendszerek közös kialakításában.

Az Aktív közlekedési stratégia (2022–2031) a gyaloglást, a kerékpározást és a görkorcsolyázást népszerűsíti az autós közlekedés alternatívájaként. Biztonságos kerékpárutakba és gyalogos útvonalakba történő beruházásokkal csökkenti a kibocsátást és javítja az egészséget.

A Glasgow Green Deal egy kilencéves cselekvési terv, amelynek célja egy igazságos, nettó nulla kibocsátású gazdaság kiépítése energiahatékonysági felújítások, tömegközlekedési beruházások és zöld munkahelyek létrehozása révén.

Számos kulturális program is zajlik, amelyek felhívják a figyelmet a fenntarthatósági kérdésekre:

A Modern Művészeti Galéria (GoMA) fenntarthatósággal kapcsolatos kiállításai, például a „Fenntartható divat” című kiállítás és a műhelyek.

A Glasgow-i Tudományos Központ „Our World, Our Impact” (A mi világunk, a mi hatásunk) elnevezésű klímával kapcsolatos programokat szervez.

A Create4Glasgow a COP26 után lehetőséget adott a fiataloknak, hogy véleményt nyilvánítsanak az éghajlati prioritások kialakításáról.

Főbb érdekelt felek

Glasgow sikere a szektorok közötti **széles körű együttműködésben** rejlik. A főbb szereplők a következők:

- **Helyi önkormányzat:** Glasgow Városi Tanács (politika, tervezés és stratégia).
- **Egyetemek és kutatóközpontok:** Glasgow-i Egyetem és CR&DALL (tudásátadás, közösségi bevonás).
- **Közösségi és önkéntes szektor:** Glasgow Life, Volunteer Glasgow és a Munkavállalók Oktatási Egyesülete.
- **Üzleti és lakásépítő társaságok:** Jobs & Business Glasgow, Wheatley Group, Glasgow Housing Association.
- **Polgárok:** aktív résztvevők a biológiai sokféleség feltérképezésében, energetikai projekteken és a közösségi tervezésben.

Együtt egy **városi szintű ökoszisztémát** alkotnak, amely összeköti az oktatást, a fenntarthatóságot és a társadalmi méltányosságot.

Záró megjegyzések

Glasgow példája jól mutatja, hogy **az egész életen át tartó tanulás hogyan járulhat hozzá a városi fenntarthatósághoz**. Azáltal, hogy az oktatást beépíti a klímavédelmi intézkedésekbe, a város nemcsak ellenálló képességet épít ki, hanem biztosítja azt is, hogy minden közösség részesüljön a zöld átállás előnyeiből.

A kultúra és a kreativitás (múzeumok, ifjúsági projektek, művészeti kezdeményezések) **felhasználása** kiváló módszer a tudatosság növelésére.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

DUBLIN

Dublin Írország fővárosa, lakossága körülbelül 1,26 millió fő. Dublin az IKT, a gyógyszeripar és a kreatív iparágak központjaként ismert. 2019 óta Dublin tagja az UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatának, 2021-ben pedig elnyerte az UNESCO Tanuló Város díjat. A „Dublin Learning City” kezdeményezés társelnökei a Marino Institute of Education és a Dún Laoghaire Institute of Art, Design and Technology, partnerségben a Trinity College Dublin, az University College Dublin, a National College of Art and Design, az Ír Királyi Sebész Főiskola, a Dublin Városi Tanács, valamint a városi és megyei oktatási és képzési tanácsok.

Van-e konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia ebben a városban?

A Dublin Városi Tanács **víziója** egy dinamikus, fenntartható város megteremtése, amelynek inkluzív városrészei, élénk gazdasága és összekapcsolt növekedése van. **Küldetése** a fenntartható fejlődés előmozdítása a polgári vezetés és a polgárok életminőségét javító szolgáltatások révén.

A város a „**Dublin Learning City**” kezdeményezésen keresztül támogatja az egész életen át tartó tanulást, biztosítva, hogy az oktatás mindenki számára elérhető legyen, és ösztönözve a továbbtanulást és a felsőoktatásba való bejutást. A városi stratégia szorosan kapcsolódik a **fenntartható fejlődésért folytatott oktatáshoz (ESD)**, az inkluzivitáshoz, az egészséghez, a méltányossághoz és a vállalkozói szellemhez.

Az éves kiemelt események közé tartozik a **Learning Festival**, amely ingyenes tanulási rendezvényekkel nyitja meg az iskolák, könyvtárak, múzeumok és közösségi központok kapuit minden polgár előtt. Országos szinten Írország **2030-ig szóló ESD-stratégiája** a fenntarthatóság, az emberi jogok és a globális polgárság köré építi az oktatást (**gov.ie ESD-stratégia**).

Zöld kompetenciával és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Mapping Green Dublin – egy részvételi városi zöldítési projekt Dublin 8. kerületében, amelyet a University College Dublin vezet, és amelybe bevonják a lakosokat és a helyi csoportokat az egészség és a jólét érdekében történő zöldterületek tervezésébe.

Dublin Learning City Festival (Fesztiválprogram) – városi szintű tanulási ünnepség műhelyekkel, gyalogos túrákkal és kulturális tevékenységekkel, amelyek közül sok a fenntarthatóságra és a zöld készségekre összpontosít.

Green Schools Ireland (Eco-Schools) – egy Dublinban működő országos környezeti nevelési program, amely arra ösztönzi a diákokat, hogy tegyenek lépéseket az éghajlat és a fenntarthatóság érdekében.

Cycle to Work Scheme (Bike to Work) – Adókedvezmény a munkavállalók számára kerékpárvásárláshoz, a fenntartható ingázás ösztönzése érdekében.

Tidy Towns Initiative & WEEE Ireland (Tidy Towns, WEEE Ireland – elektromos és elektronikus berendezések hulladéka) – A Dublin City Council által támogatott közösségi versenyek és újrahaznosítási programok, amelyek erősítik a hulladékgazdálkodást és a környezettudatosságot.

Főbb érdekelt felek

- **Felsőoktatás és szakképzés:** Trinity College Dublin, UCD, Marino Institute, NCAD, RCSI, Oktatási és Képzési Tanácsok.
- **Önkormányzati szektor:** Dublin Városi Tanács (stratégiai tervezés, szolgáltatások, fesztiválok).
- **Civil társadalom és nem kormányzati szervezetek:** szociális vállalkozások, kulturális csoportok és fenntarthatósággal foglalkozó nem kormányzati szervezetek (pl. The Wheel, Spark Change).
- **Zöld kezdeményezések:** Mapping Green Dublin, környezetvédelmi csoportok és újrahasznosító szervezetek.
- **Helyi közösségek:** A North Inner City tanuló környékei elősegítik a generációk közötti és inkluzív tanulást (tanuló környékek térképe).

Záró megjegyzések

Dublin példája jól mutatja, hogyan tud egy európai főváros beépíteni az egész életen át tartó tanulást a városi politikába, miközben azt közvetlenül összekapcsolja a fenntarthatósággal és a közösség jólétével. Az UNESCO „tanuló város” státusza erősíti az együttműködést Cork, Limerick, Waterford, Belfast és Derry/Strabane városokkal, így létrehozva az **Ír Tanuló Városok Hálózatát**.

Fő tanulságok más önkormányzatok számára:

- Az egész életen át tartó tanulást közvetlenül kapcsolják össze a fenntarthatósággal és az SDG-kkel (különösen az SDG4 – minőségi oktatás és az SDG11 – fenntartható városok).
- Használják a fesztiválokat és a nyílt rendezvényeket minden korosztályú polgár bevonására.
- Támogassák az alulról induló, közösségi kezdeményezéseket (pl. szomszédsági tanulási és zöldítési projekteket).
- Építsenek ki szoros együttműködést a városi tanácsok, az egyetemek és a nem kormányzati szervezetek között.

Dublin példája azt mutatja, hogy a tanuló városokba való befektetés nemcsak javítja a foglalkoztathatóságot és a kulturális életet, hanem erősíti a rezilienciát, a fenntarthatóságot és a társadalmi befogadást is.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

DERRY

Derry/Londonderry (Észak-Írország) Észak-Írország második legnagyobb városa, és Írország szigetén az ötödik legnagyobb. A Londonderry megyében fekvő város ma már a Foyle-folyó mindkét partját magába foglalja. A város lakossága körülbelül 90 000 fő. Derry 2019-ben csatlakozott az **UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatához**, amelynek középpontjában a fenntartható fejlődésért való oktatás (ESD) áll. A város az egész életen át tartó tanulást a fenntarthatósággal, az inkluzivitással és az innovációval ötvözi.

Van-e konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia a város számára?

Derry egész életen át tartó tanulási stratégiája **az inkluzív stratégiai növekedési tervbe** ágyazódik, amely az oktatást, a fenntarthatóságot és a közösségi rezilienciát helyezi előtérbe. A legfontosabb kezdeményezések a következők: **A Foyle Learning Community** biztosítja az iskolák és oktatási központok közötti együttműködést. **A North West Regional College (NWRC)** a helyi munkaerő-piaci igényekre szabott műszaki, szakképzési és szakmai képzéseket nyújt. **A Learning Cities Festival** egy éves ünnepség, amely minden generáció számára lehetőséget nyújt a tanulásra. **A társadalmi befogadási projektek** javítják a kiszolgáltatott csoportok hozzáférését az oktatáshoz. **A fenntarthatósági projektek** a városi mezőgazdaságra és az újrahasznosításra összpontosítanak.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

NWRC Green Skills Academy (NWRC) – képzés zöld munkahelyek, megújuló energia és fenntartható technológiák területén.

Zero Waste North West – műhelyek a hulladékcsökkentés, a javítás és az újrahasznosítás témakörében.

Eco-Schools Northern Ireland – fenntarthatósági projektekért Zöld Zászlóval kitüntetett iskolák.

Foyle Reeds Project – a Foyle folyó vizes élőhelyeinek és biodiverzitásának helyreállítása.

Főbb és aktív érdekelt felek

- **Oktatás és képzés:** NWRC, Derry Youth & Community Workshop
- **Közösség és kultúra:** The Nerve Centre, The Playhouse, Tower Museum, Siege Museum
- **Nem kormányzati szervezetek:** Triax Neighbourhood Management Team, Foyle Hospice
- **Ipar:** Seagate Technology, Allstate NI

Záró megjegyzések

Derry példája jól mutatja, hogy az **egész életen át tartó tanulás hogyan ösztönözheti a fenntarthatóságot, a társadalmi befogadást és a gazdasági növekedést.** A város sikere a következőkben rejlik:

- Erős, **több szektorra kiterjedő együttműködés** (iskolák, civil szervezetek, vállalkozások, helyi önkormányzat).
- **Az oktatás és a munkaerő-piaci igények összekapcsolása**, különös tekintettel a zöld készségekre.
- **A kulturális örökség és a közterek felhasználása** a tanulás és a közösségi részvétel érdekében.

Ajánlás más városok számára: Helyi tanulási közösségek építése, az oktatási szolgáltatók és a munkaadók összekapcsolása, a helyi erőforrások felhasználása és a fenntarthatóság beépítése a közösségi projektekre a reziliencia és az innováció erősítése érdekében.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

GRONINGEN

Groningen (Hollandia) 238 000 lakosával Hollandia északi részének legnagyobb városa. Legnagyobb városként, valamint gazdasági és kulturális központként „az észak fővárosaként” ismert. Három egyetemével és erős tudásintézményeivel diákvárosként is ismert, és progresszív városi politikájáról, tiszta levegőjéről és kerékpáros kultúrájáról híres. Groningenben az utazások több mint kétharmada kerékpárral történik. A város nemzetközi kapcsolatokat ápol és elősegíti a gazdasági együttműködést, hogy támogassa egyetemeit és vállalkozásait. A tudásvárosként betöltött kiemelt pozíciójának köszönhetően a cél a nemzetközi tehetségek vonzása és megtartása. 2019 óta Groningen az **UNESCO Globális Tanulóvárosok Hálózatának** (GNLC – GNLC Groningen profil) tagja a Fenntartható Fejlődésért Oktatás (ESD) klaszterben.

Van-e konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia?

Bár Groningennek nincs külön élethosszig tartó tanulási stratégiai dokumentuma, a tanulás beépült az **Akkoord van Groningen** (Groningeni Megállapodás) keretébe – ez egy hosszú távú partnerség a település, a tartomány, az egyetemek, a kórházak és a vállalkozások között. A négyévente frissített program az **energetikai átállásra, az egészségügyre és a digitalizációra** összpontosít, célja az oktatás, a munkaerőpiac és az innováció összekapcsolása.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

A **Circular Groningen Drenthe** egy több mint 100 tagot számláló egyesület. Az ellátási láncok közötti együttműködések és a tudásmegosztás szervezésével megkönnyítik a vállalatok és szervezetek számára a körforgásos gazdaság felé vezető lépéseket. Céljuk, hogy 2030-ra 50%-kal csökkentsék a nyersanyag-felhasználást, 2050-re pedig 100%-ban körforgásos gazdaságot valósítsanak meg, innovációs, vállalkozói és tudásmegosztási kezdeményezések révén.

Groningen részt vesz a **Net Zero Cities kezdeményezésben**, amelynek célja, hogy segítse a városokat a jelenlegi strukturális, intézményi és kulturális akadályok leküzdésében, hogy 2030-ra elérjék a klímaseglegességet.

A város finanszírozza a **javítóműhelyeket és workshopokat**, hogy ösztönözze az újrahasznosítást, csökkentse a hulladékot, munkahelyeket teremtsen a munkanélküliek számára, és körforgásos gazdaságot építsen ki.

A **„Fenntartható Groningen” platform – duurzaam groningen.nl** – gyakorlati tippeket kínál a polgároknak a fenntartható lakhatás, étkezés, vásárlás, közlekedés és kertészkedés terén. A következő témakörökkel foglalkozik:

- A ház – szigetelés, támogatások és hasznos tippek,
- Kert és környék – Mindenki szeretne zöld környezetet maga körül,
- Hulladék és újrahasznosítás – Hulladékának fenntartható ártalmatlanítása,
- Élelmiszer – Vásároljon helyi termékeket, készítse el és tárolja fenntartható módon,
- Bevásárlás – Vásároljon használtat, javítson meg,
- Üzleti tevékenység – Minden a felelős vállalkozásról,
- Közlekedési szolgáltatások – Fenntarthatóan A-ból B-be.

Rendezvények és közösségi kezdeményezések – pl. ruhacserék, vintage piacok, a fenntartható építkezésről szóló lakáskiállítások, valamint az esővízhasznosításról és a kertészkedésről szóló kampányok.

A fenntartható magatartás meglehetősen fejlett, és a polgárok életének szerves részévé vált.

Főbb érdekelt felek

- **Groningen önkormányzata** – koordináció és finanszírozás.
- **Tudományos intézmények** – Groningeni Egyetem, Hanze Alkalmazott Tudományok Egyeteme.
- **Kórházak és egészségügyi szolgáltatók** – az egészség és a fenntarthatóság összekapcsolása.
- **Civil társadalom és nem kormányzati szervezetek** – különösen környezetvédelmi és kulturális szervezetek.
- **Ipar és üzleti partnerek** – részt vesznek a körforgásos gazdaságban és az energetikai átállásban.

Záró megjegyzések

Groningen példája jól mutatja, hogy egy város, amely nem rendelkezik hivatalos egész életen át tartó tanulási stratégiával, hogyan tudja sikeresen integrálni **az egész életen át tartó tanulás és a fenntarthatóság céljait** erős partnerségek és polgárközpontú kezdeményezések révén. Megközelítése azt mutatja, hogy:

- Az egyetemek, a helyi önkormányzat és a vállalkozások közötti együttműködés elengedhetetlen.
- A gyakorlati, közösségi alapú kezdeményezések (javítóműhelyek, helyi támogatások, polgári platformok) jobban motiválják a lakosokat, mint a felülről irányított programok.
- Hatékony a fenntarthatóság összekapcsolása kézzelfogható személyes előnyökkel (alacsonyabb költségek, jobb egészség, közösségi elkötelezettség).

Groningenben úgy tűnik, hogy **az a módszer működik, amely a készségeket az emberek egyéni helyzetéhez köti** – ha az emberek személyes előnyöket látnak egy bizonyos magatartásformában, akkor nagyobb valószínűséggel veszik azt át. Ezért tanácsos, hogy minden képzési vagy tudatosságnövelő tevékenység kapcsolódjon olyan gyakorlati tevékenységekhez, amelyek javítják az emberek (pénzügyi) helyzetét. Más önkormányzatok számára Groningen példája azt mutatja, hogy **a tanuló városok hogyan tudják az oktatást, a fenntarthatóságot és az innovációt egy koherens jövőképhez ötvözni**, amely mind a polgárok, mind a helyi gazdaság számára előnyös.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

LJUBLJANA

A **szlovéniai Ljubljana** az UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatának (GNLC) tagja és a 2021-es UNESCO Tanuló Város Díj nyertese. A város aktív tagja a GNLC Fenntartható Fejlődésért Oktatás (ESD) klaszterének, valamint az **Európai Tanuló Városok** hálózatának. Jövőképét a „Ljubljana – az oktatás városa mindenki számára” szlogen foglalja össze. Ljubljana a szlovén nemzet politikai, tudományos és kulturális központja, és több mint 295 504 lakosával Szlovénia legnagyobb városa és legfontosabb gazdasági központja. A lakosság 31,8 százaléka 30 év alatti. Az elmúlt 15 év során Ljubljana radikálisan megváltoztatta arculatát, és egy fenntartható, zöld várossá fejlődött, amelynek politikája kiemelt fontosságot tulajdonít az oktatásnak. Ljubljana a kultúra városa, számos színház, múzeum és galéria otthona, és a világ egyik legrégebbi filharmóniájával is büszkélkedhet. Ma ez egy olyan város, ahová a tudósok az egyetem és a nemzetközileg elismert intézetek miatt, a művészek a világhírű grafikai biennálé, a művészeti akadémia és a számtalan művészeti galéria miatt, az üzletemberek a számos üzleti találkozó és vásár miatt, a nemzetközi szakértők pedig a kongresszusok miatt érkeznek.

Van-e Ljubljanában konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia?

Ljubljanának nincs egyetlen stratégiai dokumentuma, azonban az egész életen át tartó tanulás terén kitűzött céljai az UNESCO GNLC iránti elkötelezettségében gyökereznek.

Középtávú célok: szinte teljes körű óvodai beiratkozás, digitális írástudás az idősek számára, integrációs programok a migránsok számára, generációk közötti együttműködés és a kiszolgáltatott csoportok bevonása.

Hosszú távú célok: a felnőttek élethosszig tartó tanulásban való részvételének növelése, az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása mindenki számára, valamint a magas életminőség biztosítása egy zöld, toleráns és biztonságos városban.

A város kifejezetten összekapcsolja az egész életen át tartó tanulást **a fenntartható városfejlesztéssel, a kultúrával és a környezetvédelemmel.**

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Harmadik Kor Egyetem – Kertészeti önkéntesek: idősebb tanulók önkénteskednek az egyetemi botanikus kertben, terjesztve a biológiai sokféleséggel és a generációk közötti tanúlással kapcsolatos ismereteket.

LAG „Harmónia a város és a vidék között”: EU-finanszírozású helyi fejlesztési projektek, amelyek elősegítik a környezetvédelmet, a generációk közötti otthonokat és a társadalmi befogadást.

CoFarm4Cities projekt: „Városi gazdálkodási modell kidolgozása és tesztelése kísérleti beavatkozásokon keresztül a közép-európai régióban – Városi gazdálkodás Közép-Európában” – városi gazdálkodási kísérleti projektek, amelyek összekötik az iskolákat és a helyi élelmiszer-ellátási láncokat; magában foglalja a komposztálásról, az élelmiszer-ciklusokról szóló oktatást, valamint a helyben termelt élelmiszerek népszerűsítését.

Szén-dioxid-semlegességi információs pont: 2023-ban hozták létre a dekarbonizáció, a megújuló energia és a fenntartható életmód tudatosítására.

Fenntartható fejlődés tudatosságnövelő program: az épületfelújításokból származó energiamegtakarítás 10%-át iskolákban és óvodákban zajló fenntarthatósági oktatásba fekteti vissza (gyakorlati műhelyek, kísérletek, oktatási eszközök).

A PS Lifestyle (ahol a PS a „Positive and Sustainable” rövidítése) lehetővé teszi nyolc európai ország lakói számára, hogy szén-dioxid-lábnyomuk csökkentésével pozitívabb, fenntarthatóbb és egészségesebb életmódot folytassanak. A projekt ezt egy szén-dioxid-kalkulátor létrehozásával valósítja meg, amely segít a lakosoknak még fenntarthatóbb viselkedési minták elsajátításában a fenntartható életmód érdekében.

A legfontosabb érdekelt felek

- **Ljubljana önkormányzata (MOL)** – fő kezdeményező és koordinátor
- **Oktatási intézmények** – Ljubljana Egyetem, Harmadik Kor Egyeteme, iskolák és óvodák
- **Kulturális és civil szervezetek** – könyvtárak, múzeumok, civil szervezetek, művészeti platformok
- **Környezetvédelmi és városfejlesztési csoportok** – beleértve a zöld átállásban aktív kkv-kat és civil szervezeteket
- **Szlovén Felnőttképzési Intézet (ACS)** – a felnőttképzés kulcsfontosságú partnere
- **Nemzetközi hálózatok** – UNESCO GNLC, Európai Tanuló Városok, NetZeroCities

Záró megjegyzések

Ljubljana példája jól mutatja, hogyan **integrálható az egész életen át tartó tanulás a városi fenntarthatósági és éghajlati stratégiákba**, biztosítva a generációk közötti részvételt és a kiszolgáltató csoportok bevonását. Megközelítése ötvözi a **politikai elkötelezettséget**, a **különböző érdekelt feleket** és a városi kertészkedéstől az energiaoktatásig terjedő **gyakorlati projekteket**. Más európai városok számára Ljubljana jó példát mutat arra, hogyan erősítheti a nemzetközi hálózatokhoz (UNESCO GNLC, NetZeroCities) való csatlakozás és az uniós források kihasználása a helyi egész életen át tartó tanulási stratégiákat, miközben elősegíti a zöld átállást.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

TRNAVA

Trnava, Szlovák Köztársaság – amelyet gyakran „szlovák Rómának” neveznek – az egyik legrégebbi és történelmileg legjelentősebb szlovák város, erős akadémiai hagyományokkal. A városban két egyetem működik. Jelenlegi lakossága meghaladja a 60 000 főt. 2022-ben Trnava csatlakozott az UNESCO Globális Tanulóvárosok Hálózatához (**Learning City Trnava**) a Fenntartható Fejlődésért Oktatás klaszterben. A város aktívan ötvözi az oktatást, az innovációt és a fenntarthatóságot, ami Szlovákiában az UNESCO Tanulóvárosok nemzeti példaképévé teszi.

Van-e Trnavában konkrét egész életen át tartó tanulási stratégia?

Bár Trnavának nincs önálló egész életen át tartó tanulási stratégiája, a tanulás beépült a város **stratégiai dokumentumaiba**. A **Trnava 2022–2027 alacsony szén-dioxid-kibocsátású stratégiája** hangsúlyozza az energiahatékonyság, a megújuló energia és a polgári részvétel terén történő oktatást. A **2014–2025-ös gazdasági és társadalmi fejlesztési program** elősegíti a modern és inkluzív oktatást, a digitális készségeket, az átképzést és az innovációt. A **2021–2025-ös közösségi szociális szolgáltatási terv** a kiszolgáltatott csoportok (idősek, munkanélküliek, fogyatékkal élők) képzésén keresztül a társadalmi befogadásra összpontosít.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Baterkáreň (Battery point) – egy multifunkcionális közösségi tér, ahol upcycling, nulla hulladék és körforgásos gazdaság témájú műhelyeket tartanak; cserepiacokat szerveznek a hulladék mennyiségének csökkentése érdekében. Ezek a műhelyek lehetővé teszik a polgárok számára, hogy gyakorlati zöld készségeket sajátítsanak el, elősegítve ezzel a környezeti felelősségvállalást mind egyéni, mind közösségi szinten. Kulcsszerepet játszik Trnava azon törekvéseiben, hogy interaktív tanulás révén oktassa a polgárokat a fenntarthatósági gyakorlatokról.

Nyilvános megújulóenergia-műhelyek – gyakorlati képzés a napenergia-berendezések telepítéséről és karbantartásáról a város alacsony szén-dioxid-kibocsátású stratégiájának részeként.

Učiaci sa Trnava (Tanuló Trnava) fesztivál – éves rendezvény, amely összeköti az iskolákat, a civil szervezeteket és a vállalkozásokat, fenntarthatósággal és egész életen át tartó tanúlással kapcsolatos tevékenységekkel.

A **ConnectT kezdeményezés** átfogó támogatást nyújt a külföldiek közösségbe való integrációjához és a társadalmi fenntarthatóság előmozdításához. Ez a program nyelvtanfolyamokat, kulturális műhelyeket és társadalmi integrációs tevékenységeket kínál, biztosítva, hogy minden lakos aktívan részt vehessen a város társadalmi és gazdasági életében.

Az érdekelt felek közötti együttműködés előmozdítása

Trnava aktívan dolgozik olyan kezdeményezéseken, amelyek célja a tanuló város kialakítása közösségi alapú projektek, például a **Tanárok Iskolája** és a **Biznis Point** révén, amelyek a helyi oktatási és üzleti szektorban a készségek fejlesztését célozzák. A város olyan rendezvényeken keresztül hangsúlyozza az egész életen át tartó tanulást, mint az Egész életen át tartó tanulás hete, elősegítve a különböző oktatási szervezetek közötti együttműködést, és összpontosítva a minden korosztály számára elérhető tanulási lehetőségekre. Ez megerősíti a város célját, hogy tudásalapú, önálló közösséget hozzon létre.

Záró megjegyzések

Trnava példája megmutatja, hogyan építhet fel egy közepes méretű szlovák város egy „**tanuló város**” modellt a fenntarthatóság, az oktatás és a befogadás ötvözésével. A siker a városi önkormányzat, a civil szervezetek (pl. **Lifesterter**, **Baterkáreň**), az egyetemek és a helyi vállalkozások közötti szoros **partnerségen** alapul. Trnava útja a tanuló város felé kiemeli a helyi szervezetekkel, például a Lifesterterrel való partnerség szerepét, amely döntő fontosságú az egész életen át tartó tanulási tevékenységek ösztönzésében a városban.

Más szlovák önkormányzatok számára Trnava azt bizonyítja, hogy:

- A zöld kompetenciák és a fenntarthatósági tudatosság **közösségi alapú projektek** és **gyakorlati műhelyek** révén fejleszthető.
- A civil társadalmi szervezetek értékes partnerek, de a hosszú távú hatás eléréséhez elengedhetetlen az önkormányzati vezetés és a finanszírozás.
- A nemzetközi hálózatokhoz (pl. az UNESCO GNLC-hez) való csatlakozás láthatóságot és hozzáférést biztosít a bevált gyakorlatokhoz.

Még egy különálló egész életen át tartó tanulási stratégia hiányában is a városok beépíthetik a fenntarthatóságra nevelést a meglévő önkormányzati politikákba, partnerségeket hozhatnak létre, és példaképpé válhatnak az inkluzív és zöld tanulás terén.

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

PÉCS

A **magyarországi Pécs** (kb. 173 000 lakos) az ország ötödik legnagyobb városa, valamint egy jelentős kulturális és oktatási központ a horvát határ közelében. Regionális központ és egyetemi város. A Pécsi Tudományegyetem, Magyarország legrégebbi egyeteme (1367-ben alapították), egyben az ország egyik legnagyobb felsőoktatási intézménye is, amely mintegy 20 000 hallgatónak kínál széles körű tanulmányi programokat. Pécs fő kihívásai közé tartozik az átállás a domináns nehéziparról (bányászat) a könnyű, intelligens és fenntartható iparágakra, valamint a demográfiai probléma – a népességsökkenés és a képzett munkaerő hiánya. A város 2016-ban csatlakozott az UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatához (GNLC), az Egészség és Jólét klaszterben. Pécs etnikai sokszínűséget mutató város, amely a kulturális és társadalmi kohézió előmozdítására törekszik.

Van-e Pécsen egész életen át tartó tanulási stratégia?

Bár Pécsnek nincs egyetlen átfogó, egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiája, számos olyan kezdeményezést dolgozott ki, amelyek együttesen elősegítik a tanuló város koncepciójának megvalósítását. Ezek közé tartozik elsősorban a 2017 óta minden ősszel megrendezett **Tanulási Fesztivál**. A fesztivált a pécsi Civil Közösségek Háza nevű civil szervezet koordinálja és szervezi, mintegy hetven civil szervezet, iskola, közösségi szervezet, alapítvány, művészeti csoport és környezetvédelmi csoport együttműködésével, amelyek két nap alatt több mint 120 programot kínálnak. A 2017-ben elnyert UNESCO Tanulóváros-díj megerősítette a város elkötelezettségét a polgári részvétel és a közösségi tanulás iránt.

Zöld kompetenciákkal és fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységek

Pécs aktívan integrálja a fenntarthatóságot és a zöld kompetenciákat tanulási kezdeményezéseibe: **Tanulási Fesztivál** – az éves programok zöld témákat is tartalmaznak; például 2024 mottója „Pécs – a fenntartható tanulóváros, Zöld Város – fenntartható tudásátadás és készségfejlesztés” volt.

UP Zöld Egyetem – a Pécsi Tudományegyetem kezdeményezése, amely a zöld kompetenciákat és az intelligens, fenntartható megoldásokat népszerűsíti.

100 klímasemleges és intelligens város misszió (EU) – Pécs a kiválasztott „100 nettó nulla város” közé tartozik, amely a megújuló energiára, a fenntartható városi szolgáltatásokra és a közösségi tanulásra összpontosít.

Misina Családközpont (2020 óta) – polgárok által vezetett átalakítás egy egykori épületből közösségi és környezettudatossági központtá.

Részvételi költségvetés – támogatja a polgárok által vezérelt zöld projekteket és polgári kezdeményezéseket.

NGO-kezdeményezések, mint például a Green Bridge Alapítvány – céljuk a generációk közötti környezeti nevelés játékos tanuláson keresztül. Emellett létezik a **Senior Akadémia** is, amely a fenntarthatósági tudatossághoz kapcsolódó aktív időskori programokra összpontosít.

Főbb érdekelt felek

A Tanulási Fesztivál főszereplője, a Civil Közösségek Háza (NGO) szoros együttműködésben dolgozik a **Pécsi Tudományegyetemmel**, amelynek erős Felnőttképzési és Emberi Fejlődés Tanszéke a fenntarthatóság és a felnőttképzés területén az akadémiai és kutatási partnerré vált.

Természetesen Pécs város önkormányzata is elengedhetetlen szereplő, különösen a részvételi költségvetés és az uniós szintű kezdeményezések megvalósítójaként. Az ipart és a magánszektor például a VEOLIA képviseli, az az energiaszolgáltató, amelynek biomassa-erőműve mellett egy, a megújuló energiát népszerűsítő oktatási látogatóközpontot is üzemeltet.

Számos kulturális intézmény és civil szervezet, köztük múzeumok, alapítványok és közösségi csoportok kínálnak számos oktatási tevékenységet, különösen a Tanulási Fesztivál idején.

Záró megjegyzések

Pécs erőssége a több szereplő közötti együttműködésben rejlik: az önkormányzat, az egyetem, a civil szervezetek, a vállalkozások és a polgárok közösen hoznak létre olyan kezdeményezéseket, amelyek ötvözik a kulturális örökséget, az egészséget és a fenntarthatóságot.

A pécsi **Tanuló Város modell** alulról felfelé építkező és közösségvezérelt, ami inspirálhat más városokat is, ahol az önkormányzati struktúrák nem az egyetlen hajtóerői az egész életen át tartó tanulásnak.

Pécs példája jól mutatja, hogyan lehet az uniós kezdeményezéseket (pl. a 100 Net Zero Cities programot) és az UNESCO hálózatokat **felhasználni a polgárok mozgósítására a zöld kompetenciák és a fenntarthatósági tudatosság terén.**

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Bizottság álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Co-funded by
the European Union

